

FORA DE LA POLÍTICA NO HI HA SALVACIÓ

FREI GILVANDER MOREIRA

São Paulo, Brasil

Sé que les columnes de la injustícia tan sols s'esfondraran quan el meu poble, sabent que existeix, sàpiga trobar dins la vida el camí que du a l'alliberament!

Thiago de Mello

"Som éssers polítics", deia ja Aristòtil. És una ingenuïtat dir: "Sóc apolític. No m'agrada la política. Sóc neutre". Tots nosaltres fem política a cada moment. La política és com la respiració. Sense respiració ens morim. La "política" es refereix a l'exercici d'alguna mena de poder. Els abusos dels governants, que en nom de l'exercici d'aquest poder destrueixen la vida en les seves múltiples formes, ens ha portat a reflexions més profundes sobre la política. "Té encara la política, d'alguna manera, cap sentit?", pregunta Hanna Arendt, després de l'incendi del parlament alemany, fenòmen que va marcar el preludi del nazisme.

El col·lapse de la Unió Soviètica i de l'Europa de l'Est ha dut a l'afirmació del neoliberalisme. Aquest ha fet que el poder econòmic substituís la política. Les prioritats dels governs ja no són el benestar social sinó la seguretat. La democràcia liberal ha patit un impacte devastador davant el preu de la seguretat i de l'abandonament de les polítiques socials. La indústria de la seguretat creix en progressió geomètrica. Els Estats Units es consideren la "policia del món". Sembla ben bé que hi ha un lligam macabre entre els malfactors i els empresaris de la seguretat: quanta més por, més es lucra la indústria de la seguretat: armes, guerres, accions anti-terror, construcció de murs. Avui en dia hi ha els següents murs planejats o en curs: 747 km. entre Israel i Palestina; 814 km. entre l'Aràbia Saudita i l'Irak; 1.220 entre els Estats Units i Mèxic.

La democràcia representativa en els països llatino-americans passa per una crisi que s'insereix en el moll d'una "crisi mundial" molt més ampla en el camp social, econòmic, ètic, cultural, ambiental i, per què no dir-ho, espiritual. La política de partits s'ha mostrat incapaç de donar legitimitat a les accions dels governs. La bona notícia es deu als moviments populars i socials que han dut a la presidència de diversos països

afrolatindis líders amb una major sensibilitat social. En són exemples: Hugo Chávez a Veneçuela, Lula al Brasil, Néstor Kirchner a l'Argentina, Evo Morales a Bolívia, Rafael Correa a l'Equador, i Daniel Ortega a Nicaragua. La majoria d'ells es poden citar com a exemples concrets del fet que la política s'ha mort, però està naixent la Política amb "P" majúscula. És un nou moment en què el poble organitzat i socialista no tan sols lidera un nou procés de transformació en els seus països, sinó que descobreix que la societat més justa és aquella que hem estat capaços de construir. En política no existeix la màgia, no existeix salvador de pàtria. La política justa és un procés col·lectiu d'exercici del poder, que passa per la presa de poder dels pobres.

Descobrim amb penes i treballs que la política és un os dur de rosegat. O roseguem aquest os o ell ens rosegat. La política, com a vocació, és la més noble de les activitats; com a professió, la més vil. Urgeix discernir, rescatar la història del candidat. "Digue'm amb qui vas..." Qui el financia? Quins són els seus fets? Polítics professionals, pareu el carro!

Fer política avui implica lluitar contra l'imperialisme. En la societat neoliberal els interessos privats es "camuflen d'interessos polítics, perquè les inversions privades depenen d'una protecció governamental". A més de les grans institucions, el poder es troba a les petites i grans organitzacions i també en les relacions humanes. Cal tenir cura de les relacions humanes i de la postura personal per tal que hi hagi coherència entre la lluita i el testimoni personal d'aquell que lluita.

La política de partits és només un aspecte més a ser considerat. Fer Política amb P majúscula és construir una societat sostenible, la qual passa per la Teologia de l'Alliberament, per les Comunitats Eclesiàstiques de Base, Pastors Socials, Moviment Popular i Social, que, sota la inspiració del Fòrum Social Mundial, es resisteix a la globocolonització i als diferents neoliberalsmes, fins i tot el religiós.

No hi ha salvació dins el capitalisme, que és un sistema satànic. No es pot ser cristià i capitalista alhora. És intolerable un creixement econòmic que

beneficia una minoria i agredeix durament la majoria de la població exclosa. Les lluites socials han d'estar íntimament articulades amb les lluites en defensa de l'ecologia.

Els governants han de retre comptes. Si no, han de ser deposats per la lluita del poble organitzat. Cal continuar la lluita per la democratització dels mitjans de comunicació. En l'era de la informàtica, el control de la informació és el poder més gran. El contrapunt al monopoli de la informació ve de les ràdios i televisions comunitàries amb senyal obert, diaris comunitaris que revelin l'Amèrica Llatina de veritat. Controlar les accions governamentals i els mandats electorals és imprescindible. Són rellevants les iniciatives populars, els referèndums, els plebiscits, la participació i la sol·licitud d'audiències públiques pel debat de temes cabdals.

És un crim el munt de privilegis que el capital internacional rep a l'Amèrica del Sud, a l'Amèrica Central i al Carib. La política econòmica continua patrocinant crims contra la humanitat, tan degradants com ho va ser el nazisme. Entre nosaltres, les víctimes són els exclosos de sempre, els sense veu i els sense oportunitat. Sense parlar del problema de l'escalfament global de la Terra. Avui sabem que en un col·lapse dels béns naturals, les grans víctimes seran els pobres.

N'hem d'aprendre molt, de Cuba. És un poble que resisteix des de 1958 el criminal i diabòlic bloqueig nord-americà. A Cuba, l'absència de la propaganda comercial que estimula el consum a qualsevol preu ens mostra un poble lliure per viure dignament amb molt poca cosa. El poble cubà no s'ha fet reu dels transgènics, i s'ha deslliurat de la vergonya de l'analfabetisme. El poble cubà fa gestos de solidaritat sense límits: amb els milers de metges escampats arreu del món salvant vides, amb els milers d'estudiants que reben a Cuba, completament de franc, formació acadèmica. Un país que no pateix els horrors de violència urbana i del cinisme de la fam i de l'exclusió social, fruit de la justícia social existent. Qui va a Cuba percep que allà la gent és reconeguda pel que fa en pro de la col·lectivitat, per la solidaritat i l'altruisme, no pas pel que un pot apropiat-se de mala manera.

En la democràcia burgesa (liberal), fer política implica practicar la desobediència civil. Seria bo que ens inspiréssim en alguns relats bíblics i en els moviments de lluita per la pau. Els evangelis (Mt 21, 12-13; Mc 11, 15-19; Lc 19, 45-46 i Jn 2, 13-17) relaten que Jesús, a les portes de la principal festa judaico-cris-

tiana, impulsat per una ira santa, va envair el temple de Jerusalem (un lloc considerat com el més sagrat) i, furiós, va fer un fuet amb cordes i va expulsar tothom del temple, fins i tot les ovelles i els bous, destinats al sacrifici. Va llençar a terra les monedes dels canvistes i els va bolcar les taules. Als que venien coloms (eren els que directament negociaven amb els més pobres perquè els pobres tan sols podien comprar coloms, no bous) els va dir: "Diu l'Escriptura: *El meu temple serà anomenat "casa d'oració"*, però vosaltres en feu una cova de lladres."

Les llevadores d'Egipte (Cf. Ex 1,8-22), davant d'un "decret llei" que, per tal de controlar la natalitat, les obligava a matar els nadons de sexe masculí, es van organitzar, van fer vaga i van promoure la desobediència civil. *No respectarem una llei autoritària de l'imperi dels faraons*. El Déu de la vida vol respecte envers la persona i no està d'acord amb la matança de nounats ni amb cap mena d'opressió, deïa, en els seus cors, a les dones del "Moviment de Salut" d'Egipte. Diu la Bíblia: *Déu feia costat a les llevadores* (Ex 1,20). El poble es va tornar nombrós i molt poderós, és a dir, creixia en quantitat i en qualitat.

Els poders organitzats que van seguir Gandhi i Martin Luther King Jr., màrtirs dels oprimits, van promoure la desobediència civil: desafiament de les lleis injustes sense fer mal a ningú. Amb gestos extrems van desvetllar consciències anestesiadess, còmplices de sistemes opressius. La no-violència de Gandhi i Luther King no té relació amb les coses però sí amb l'ésser humà. El boicot de sal i teixit anglès a l'Índia, el dels autobusos segregacionistes al sud dels Estats Units, i tants altres moviments de desobediència civil arreu del món, van provocar gran perjudici als materials als capitalistes, però van dur conquestes per la humanitat. El mateix Déu que va incentivar les llevadores, Jesús de Natzaret, Gandhi i Luther King, està al costat dels zapatistes a Mèxic, els cultivadors de coca a Bolívia, els "Sense-Terra" al Brasil, les Dones de la Via Camperola que lluiten contra la monocultura de l'eucaliptus.

Escoltem el consell de Chico Buarque: "Jo sembro vent a la meua ciutat, surto al carrer i bec la tempesta". No cal oblidar mai que només els peixos morts neden a favor del corrent, alerta Malcolm Muggeridge. Fet i fet, la lluita genera l'esperança. Si mor la lluita, l'esperança també mor. En canvi, si hi ha lluita, aleshores també hi ha esperança!